

Obsah

Obsah

ÚVOD ... 13

Část I — Historie

I POČÁTKY A ROZVOJ LÉČBY V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH ... 17

Nehrův příchod ... 17

Nehrův pomník ... 18

První Nehrův vyléčený ... 19

Nehrem popsané případy léčení u pramenů ... 19

Příchod dalších lékařů ... 21

Špitály, starobince a dobročinná zařízení ... 22

První všeobecný špitál ... 22

Židovský špitál ... 23

Starobince a jiné nadace ... 24

Jaké choroby se léčily a léčí? ... 25

Revmatismus, stavy po úrazech, dna ... 26

Otylost ... 26

Cukrovka a tzv. vnitřní choroby ... 28

Choroby krevního oběhu ... 28

Chudokrevnost ... 29

Choroby ledvin a močových cest ... 29

Choroby cest dýchacích a astma ... 30

Kožní choroby ... 30

Široké spektrum chorob léčených v lázních v průběhu času ... 30

Čím se léčilo a léčí? ... 31

Výjimečnost mariánskolázeňských pramenů ... 31

Které z pramenů jsou vhodné k pitné léčbě? ... 32

Uhlíčitě koupele ... 35

Plynové koupele a injekce ... 36

Peloidy ... 37

Vodoléčba ... 38

Léčebné vycházky po okolí ... 39

Pitné pavilóny ... 39

II ROZVOJ LÁZNÍ KONCEM 19. A POČÁTKEM 20. STOLETÍ ... 43

Lázeňská taxa (rámeček) ... 44

Městská nemocnice ... 45

První dobrovolná záchranná služba ... 48

	Institut medicínsko-mechanické léčby – Zanderův institut ... 48
	Premingerův institut fyzikálních léčebných metod ... 49
	Městský hygienický a balneologický institut ... 50
	Bullingovo inhalatorium ... 50
	Lékařský domov ... 50
	Slibný projekt sanatoria chorob ledvin a cest močových ... 51
	Doléčovací lázně Sangerberg ... 51
	Mariánské Lázně za první republiky ... 52
	Krize lázní do roku 1923 ... 52
	Výstavba za první republiky ... 52
	Spor o klášterní správu lázní a pramenů ... 52
	Nová konjunktura návštěvnosti ... 53
	Organizace léčení v lázních za první republiky ... 54
	Válečné lazaretní město ... 54
	Změny v lázních za války ... 55
	Objekt Nové lázně za války ... 55
	Vojenské lazarety ... 56
	Berlínská nemocnice ... 56
	Uprchlíci a utečenci ... 57
III	LÁZEŇSTVÍ PO ROCE 1945 ... 61
	Lázně těsně po válce ... 61
	Lázně v letech 1945–1948 ... 61
	Vývoj lázní po znárodnění v roce 1948 ... 62
	Centralizace lázní a vznik podniku Čsl. státní lázně a zřídla ... 62
	Lázně v letech 1949–1953 ... 62
	Nové základní úkoly pro lázně v letech 1952–1953 ... 63
	Dvojkoľejnost poskytování lázeňské péče ... 63
	Patronáty klinik nad léčebnami ... 64
	Významní čeští lékaři v lázních ... 65
	Postupná specializace léčeben ... 65
	Výhody režimových ústavů ... 66
	Sjednocení dvou forem lázeňské péče ... 67
	Chozrasčot v lázních ... 67
	Lázně v letech 1963–1967 ... 68
	Návrat cizineckého ruchu ... 69
	Lázně v letech 1964–1969, nová koncepce lázeňství ... 69
	Lázně v letech 1970–1989 ... 70
	Ambulantní lázeňská péče ... 72
	Další vývoj lázní po roce 1990 ... 72
	Indikační seznam pro Mariánské Lázně pro rok 2005 (rámeček) ... 73
	Výzkumný ústav balneologický (1903–1993) ... 74
	Založení Městského hygienického a balneologického ústavu ... 74
	Státní balneologický ústav ... 74
	Založení Výzkumného ústavu lázeňského, prof. Hora prvním ředitelem ... 75
	Profesor Přerovský druhým ředitelem 1953–1968 ... 75

- Sloučení Státního balneologického ústavu s VÚL ... 76
- Další vývoj ústavu po roce 1968, Dr. Benda třetím ředitelem ... 77
- Zánik výzkumného ústavu v roce 1993 ... 78
- Provozy související s lázeňstvím ... 79**
 - Solivárna ... 79
 - Stáčírna minerálních vod ... 79

IV MIMOLÁZEŇSKÉ LÉKAŘSTVÍ PO ROCE 1945 ... 83

- První pováleční lékaři ... 83
- Městská nemocnice v květnu 1945 ... 84
- Tyfová epidemie 1945 ... 85
- Všeobecná okresní nemocnice do roku 1948 ... 85
- Rozšiřování nemocnice ... 85
- OÚNZ Mariánské Lázně ... 85**
 - Ambulatoria OÚNZ Mariánské Lázně ... 86
 - Péče o ženy a děti ... 88
 - Dorostová a tělovýchovná poradna ... 88
 - Posudková služba ... 88
 - Nepřetržitá pohotovostní služba ... 89
 - Centralizace zdravotnických služeb ... 89
 - Vznik OHES ... 89
 - Protialkoholní poradna ... 90
 - Kabinet zdravotnické osvěty ... 90
 - Obvodní zdravotní střediska ... 91
 - Sociální a důchodové zabezpečení ... 92
 - Služby OÚNZ Mariánské Lázně v roce 1960 ... 92
- Zdravotnictví po roce 1960 ... 92**
 - Vznik nemocnice s poliklinikou v Mariánských Lázních ... 92
 - Nemocniční a odborná ambulantní péče o vojsko na Mariánskolázeňsku ... 93
 - Modernizace zdravotnických zařízení v dalších letech ... 93
- Přechod nemocnice pod Městský úřad Mariánské Lázně ... 95**
 - Změny v nemocnici od roku 1992 ... 95
- Školská zařízení se zaměřením na zdravotnictví ... 98**
 - Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Plzni ... 98
 - Střední zdravotnická škola v Mariánských Lázních (1953-1962) ... 100
 - Ústav jazykové a odborné přípravy UK ... 101
 - Ústav lázeňské medicíny 1.LF UK ... 101

Obsah

Část II — Lékaři a lékárníci

V LÉKAŘI OD POČÁTKU MĚSTA DO KONCE 19. STOLETÍ ... 105

- První Nehrovi pokračovatelé ... 105**
 - Karl Josef Heidler, první zemský knížecí lékař ... 105
 - Fidelis Scheu, klášterní lékař a Goethův přítel ... 107
 - Adalbert Eduard Danzer, lékař a historik ... 107
 - Josef Adam Frankl, lékař a propagátor lázní ... 108

Leopold Herzig, klášterní lékař ... 108
Josef Abel, lázeňský lékař a představený obce ... 109
Franz Opitz, známý lázeňský lékař ... 109
Anton Schneider, starosta ve dvou obdobích ... 109
Samuel Lucca, velký propagátor města ... 110
Emil Kratzmann, slavný lázeňský lékař ... 110

Další lékaři na počátku lázní ... 111

Lázeňští lékaři krátkodobí ... 111
Ranhojči v lázních ... 111
Návštěvy známých lékařských osobností ... 112

Lékaři druhé poloviny 19. století ... 112

Enoch Heinrich Kisch, věhlasný lázeňský lékař ... 112
Siegfried Basch, objevitel měření krevního tlaku ... 114
Michael Dietl, předčasně zesnulý nadějný lékař ... 115
Adolf Ott, lékař krále Edwarda VII. ... 115
August Herzig, nejslavnější starosta Mariánských Lázní ... 116
Michael Urban, velký vlastivědec kraje ... 116
Přehled dalších mariánskolázeňských lékařů 19. století ... 117

Obsah

VI LÉKAŘI PRVNÍ POLOVINY 20. STOLETÍ ... 123

Význační lékaři za první republiky ... 123

Karl Zörkendörfer, zakladatel Městského balneologického institutu ... 123
Vladislav Mladějovský, první český profesor balneologie ... 124
Hans Turba, vynikající starosta za první republiky ... 125
Hans Zickler, populární lékař nemocnice ... 126

Další lékaři počátku 20. století a za první republiky ... 126

První lékaři v poválečných letech (1945–1947) ... 134

VII LÁZEŇSTÍ LÉKAŘI PO ROCE 1945 ... 139

Ředitelé lázeňské organizace ... 139
Lázeňští lékařští náměstci ... 140
Vedoucí lékaři lázeňské polikliniky ... 140

Vedoucí lékaři lázeňských léčebných domů ... 141

Nové lázně ... 141
Centrální lázně ... 142
Neapol ... 143
Svoboda ... 143
Pacifik ... 144
Mánes ... 145
Kavkaz ... 146
Hvězda ... 148
Hvězda-Sevastopol ... 148
Rozkvět ... 150
Tepelský dům ... 150
Tajga ... 151
Alexandria ... 151

Ostrava (Windsor) ... 152
Vltava ... 152
Miramonte ... 153
Výzkumný ústav balneologický ... 155
Lázeňské sanatorium Royal ... 159
Vojenský lázeňský ústav (léčebna) ... 159

VIII LÉKAŘI MĚSTSKÉ NEMOCNICE PO ROCE 1945 ... 163

Gynekologie a porodnictví ... 163
Chirurgie ... 164
Interna ... 167
Dětské oddělení (pediatrie) ... 169
Urologie ... 171
ARO – anesteziologicko resuscitační oddělení ... 171
ORL oddělení (otorinolaryngologie) ... 172
Oční oddělení (oftalmologie) ... 173
Kožní ambulance (dermatologie) ... 174
Rentgen ... 174
Konsiliáři a externí spolupracovníci nemocnice ... 174
Vedoucí laboranti ... 176

Obsah

IX PRAKTIČTÍ LÉKAŘI PO ROCE 1945 A ZUBNÍ LÉKAŘI ... 179

Praktičtí (obvodní) lékaři pro dospělé v Mariánských Lázních ... 179
Praktičtí (obvodní) lékaři pro dospělé – Lázně Kynžvart a Dolní Žandov ... 182
Praktičtí (obvodní) lékaři pro dospělé – Velká Hledebe ... 183
Lékaři pro děti a dorost (pediatrii) v Mariánských Lázních ... 183
Lékaři pro děti a dorost (pediatrii) mimo Mariánské Lázně ... 185

Zubní lékaři ... 185

Zubní lékaři předváleční ... 185
Zubní lékaři po roce 1945 ... 186
Dentisté a zubní technici ... 190

X LÉKAŘI SPECIALIZOVANÝCH PRACOVÍŠŤ ... 193

Odborné ambulance ... 193

Interna ... 193
Interna – diabetologie ... 193
Interna – biochemie ... 194
Gynekologie a porodnictví ... 194
Chirurgie ... 196
Plicní – TRN ... 196
Alergologie ... 196
Neurologie ... 196
ORL (otorinolaryngologie) ... 197
Oční (oftalmologie) ... 197
Kožní (dermatovenerologie) ... 197
Revmatologie ... 197

Ortopedie ...	198
Psychiatrie ...	198
Psychologie ...	198
Logopedie ...	199
FBLR – fyziatrie, balneologie a léčebná rehabilitace ...	199
Endokrinologie ...	199
Nefrologie ...	199

Hemodialyzační středisko (HDS) a jeho lékaři ... 200

Lékaři HD střediska ... 201

Závodní lékaři ZÚNZ Příbram ... 202

Závodní lékaři podniku Uranové doly ... 203

Obsah

XI LÉKÁRNY A LÉKÁRNÍCI MARIÁNSKÝCH LÁZNÍ ... 207

Slavný rod lékárníků Bremů (1811–1945) ... 207

Karl Brem (1811–1845) – první lékárník Mariánských Lázní ... 208

Karl Alexander Brem „druhý“ (1819–1899) ... 210

Karl Josef Brem „třetí“ (1860–1929) ... 210

Poslední z Bremů – Karl Brem „čtvrtý“ (1897–1945) ... 211

Lékařny a lékárníci dvacátého století ... 212

Lékařny do roku 1945 ... 212

Pováleční lékárníci ... 215

Novodobé lékařny ... 218

Prodejny s lékárenským a medicínským sortimentem ... 220

DOSLOV ... 223

REJSTŘÍK JMENNÝ ... 227

REJSTŘÍK BUDOV ... 233

SEZNAM ZKRATEK ... 243

LITERATURA A DALŠÍ PRAMENY ... 245

PŘÍLOHY A PODĚKOVÁNÍ ... 247